

VENDIMI I PRANUESHMËRISË

Data e miratimit: 4 qershor 2020

Nr. i lëndës: 2016-23

Q.J.

kundër

EULEX-it

Paneli për Shqyrtimin e të Drejtave të Njeriut (Paneli) i mbledhur më 4 qershor 2020, ku të pranishëm ishin anëtarët e paraqitur në vijim:

Z. Guénaél METTRAUX, kryesues
Znj. Anna BEDNAREK, anëtare
Znj. Anna AUTIO, anëtare

Ndihmuar nga:

Z. Ronald Hooghiemstra, zyrtar ligjor

Pas shqyrtimit të ankesës së lartpërmendur, e cila është dorëzuar në pajtim me Veprimin e Përbashkët të Këshillit 2008/124/CFSP të datës 4 shkurt 2008, Konceptin Llogaridhënës të EULEX-it të datës 29 tetor 2009 për themelimin e Panelit për Shqyrtimin e të Drejtave të Njeriut dhe Rregullores së Punës së Panelit, e ndryshuar për herë të fundit më 11 dhjetor 2019.

Pas shqyrtimit përmes mjeteve elektronike, në përputhje me Rregulloren 13(3) të Rregullores së Punës së Panelit, u vendos si në vijim:

I. PROCEDURAT PRANË PANELIT

1. Ankesa në këtë rast është regjistruar më 30 qershor 2016.
2. Me letrën e datës 1 korrik 2016, Paneli informoi Misionin se kjo lëndë ishte regjistruar në Panel.
3. Më 28 qershor 2017, Paneli kërkoi nga kjo dhe ankuesit e tjerë që të sigurojnë informata shtesë në lidhje me ankesat e tyre.
4. Më 20 shtator dhe 17 tetor 2017, Paneli dërgoi dy kërkesa të mëtejshme për informata shtesë ankuesit.
5. Më 20 tetor 2017, Paneli pranoi një përgjigje nga përfaqësuesi i ankuesve duke dhënë informacione shtesë në lidhje me dy raste, përfshirë edhe këtë këtu.

6. Më 8 dhjetor 2017, Paneli i dërgoi një deklaratë të fakteve dhe pyetjeve shefit të Misionit (ShM), EULEX-it Kosovë, duke e ftuar atë të paraqiste përgjigjet e saj me shkrim për ankesat jo më vonë se me datën 26 janar 2018.
7. Me letrën e datës 17 janar 2019, nga Misioni u kërkua përsëri të jepte përgjigje për pyetjet jo më vonë se deri më datën 16 shkurt 2019.
8. Me letrën e datës 8 prill 2019, Misionit iu kërkua edhe një herë të jepte përgjigje për pyetjet sa më shpejt që ishte e mundur.
9. Vërejtjet e ShM-së përfundimisht u morën më 1 maj 2020.
10. Për shkak të pandemisë së virusit korona dhe pezullimit të shërbimet postare, vërejtjet e Misionit nuk mund të dorëzoheshin tek ankuesi. Për shkak të rrethanave të jashtëzakonshme të krijuara nga situata aktuale sanitare dhe duke qenë i bindur se Paneli mund të procedojë pa shkaktuar dëm ndaj ankuesit, Paneli ka vendosur të marrë vendimin e tij pa vonesë për të siguruar që procedurat zhvillohen në mënyrë të shpejtë. Parashtrësat e Misionit do t'i dorëzohen ankuesit së bashku me këtë vendim, në mënyrë që ankuesi të jetë në gjendje të komentojë cilindo nga parashtrësat e Misionit, nëse ajo zgjedh ta bëjë këtë në fazën e shqyrtimit të meritave të këtyre procedurave.

II. IDENTITETI I ANKUESES DHE QËNDRIMI

11. Ankuesja në këtë rast kërkoi që mos ta zbulonte identitetin e saj për publikun.
12. Duke marrë parasysh çështjen, në veçanti natyrën e pretendimeve që bëhen, Paneli për Shqyrtimin e Drejtave të Njeriut ("Paneli") është i bindur që kërkesa duhet të pranohet.
13. Duke marrë parasysh marrëdhëniet e ngushta familjare midis viktimës parësore dhe ankuesit, Paneli është i bindur që ankuesi mund të konsiderohet si viktimë dytësore e shkeljeve të pretenduara dhe se, si i tillë, viktimë e mundshme në përputhje me rregullën 25(1) të Rregullores së Punës së Panelit.

III. FAKTET

14. Më 18 qershor 1999, bashkëshorti i ankuseses ishte pare për herë të fundit në Gjakovë.
15. Në një datë të pacaktuar, ankuesja raportoi zhdukjen e bashkëshortit të saj në Zyrën e Prokurorisë Publike të Qarkut në Pejë dhe në Ministrinë e Brendshme të Republikës së Serbisë.
16. Më 24 qershor 1999, KNKK hapi një kërkesë për gjurmim për bashkëshortin e ankuseses.

IV. ANKESA

17. Ankuesi nuk i referohet ndonjë dispozite të veçantë ose ndonjë të drejte themelore të veçantë. Sidoqoftë, nga karakteri i ankesës, është e qartë se ajo ka të bëjë me një shkelje të pretenduar të të drejtave themelore të mëposhtme: Neni 2 i Konventës Evropiane për Mbrotjtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa) nën drejtimin e saj procedural, i cili garanton të drejtën themelore të jetës së një personi dhe parashih detyrim për të hetuar rastet e vdekjeve të dyshimta; Neni 3 i Konventës që garanton të drejtën e një personi që të mos i nënshtrohet torturës, trajtimit ose dënimit çnjerëzor ose

poshtërues. Për më tepër, ankesa mund të jetë e rëndësishme për të drejtat e parashikuara në nenet 8 dhe 13 të Konventës, të cilat garantojnë të drejtën e një individi për jetën private dhe familjare, si dhe të drejtën për një mjet efektiv juridik.

V. PARASHITRESAT E PALËVE

Ankuesja

18. Siç u përmbledh më lart, ankuesja pohon se, gjatë ushtrimit të mandatit të tij ekzekutiv, EULEX-i Kosovë duhej të kishte hetuar zhdukjen e bashkëshortit të saj dhe me faj nuk e ka bërë atë duke shkëlur të drejtat e saj themelore.

Shefi i Misionit (“ShM”)

19. Parashitresat e ShM-së u pranuan më 1 maj 2020. Në këto, ShM-ja pretendon se Misioni u njoftua për këtë rast pas dorëzimit të lëndëve dhe dosjeve të lëndëve nga UNMIK-u në periudhën dhjetor 2008 - mars 2009. Bazuar në informacionin që e ka marrë, u bë e qartë se lënda ishte hetuar nga UNMIK-u dhe u ndërpre përfundimisht nga një prokuror ndërkombëtar i UNMIK-ut në maj 2008. Dokumentet që kishin të bënin me këtë lëndë u bartën në EULEX Kosovë gjatë fazës së dorëzimit. Si pjesë e dorëzimit, Njësia e Hetimit e Krimeve të Luftës të EULEX-it (NjHKL) gjithashtu pranoi një dosje të personave të zhdukur në lidhje me viktimën. Misioni gjithashtu tregoi se, sipas të dhënave të saj, ankuesja kurrë nuk e informoi Misionin për zhdukjen e bashkëshortit të saj.

20. Lidhur me transferimin e shënimeve të kësaj lënde nga UNMIK-u, Misioni thekson se marrëveshja midis UNMIK-ut dhe EULEX-it në lidhje me këtë çështje nuk parashikonte transferimin e dosjeve që ishin hedhur poshtë ose përfunduar nga UNMIK-u, por vetëm dosjet “aktive” të prokurorisë. Misioni shton:

‘Prandaj, dosjet e hedhura poshtë ose të përfunduara siç është kjo këtu, nuk u transferuan në EULEX, por u arkivuan në Zyrën e Prokurorisë Speciale të Republikës së Kosovës – ZPSRK ose në Zyrat e Prokurorëve të Qarkut. Kjo lëndë këtu u përfundua nga Zyra e Prokurorit Publik të Qarkut në Prizren dhe për këtë arsye dosja e lëndës duhet të vendoset atje.’

21. Në përgjithësi, EULEX-i ka pranuar 50 dosje aktive të prokurorisë të klasifikuar nga UNMIK-u si "krime lufte", 1187 dosje të lëndëve policore të klasifikuara nga UNMIK si “krime lufte” dhe rreth 5000 dosje policie të klasifikuara nga UNMIK-u si "raste të personave të zhdukur” midis të cilave ishte rasti që i përkiste bashkëshorti i ankuseses, e cila ishte mbajtur hapur 'duke pritur informacione të reja'. Misioni nuk ka pranuar ndonjë dosje të 'krimeve të luftës' që i përket asaj lënde pasi ajo ishte përfunduar dhe arkivuar nga UNMIK-u.

22. Misioni gjithashtu siguroi një raport të gjerë të procesit të shkallës së gjerë të regjistrimit, ruajtës dhe kategorizimit të dosjeve të lëndës. Siç u theksua tashmë, megjithatë, Misioni nuk mori dosjen e ndërprerë të lëndës së prokurorisë me lidhje me këtë lëndë. Misioni e përshkruan kategorizimin e lëndëve nga UNMIK-u si nganjëherë jo konsistente dhe jo bindëse. Si rezultat, "për të adresuar sfidat e trashëguara nga UNMIK-u", Misioni kreu disa rishikime dhe ri-kategorizim të dosjeve të lëndëve ndër vite. Progresi, thekson Misioni, 'u pengua nga një sërë faktorësh, siç është mungesa e një sistemi të menaxhimit të lëndëve (i cili do të mundësonte që NjHKL-ja të mbledh viktimat, të dyshuarit, dëshmitarët dhe skenën e krimeve), shkalla e lartë e ndërrimit të stafit, rikonfigurimi i NjHKL-së në vitin 2014, i cili rezultoi në fshirjen e aftësive të tij të inteligjencës dhe

kërkimit, si dhe faktin që disa nga dosjet e lëndëve të dorëzuara dukeshin se mungonin dokumente, raporte ose fotografi. 'Rastet aktive dhe dosjet e lëndëve më pas u dërguan për shqyrtim. Megjithatë ky rast nuk ishte pasi "ai ishte ndërprerë tashmë nga një prokuror i UNMIK-ut".

23. Në vitin 2010, NjKL e EULEX-it kreu një analizë të dytë sasiore gjithëpërfshirëse të rasteve të krimeve të luftës në pritje të asaj kohe, 'në përpjekje për të prodhuar të dhëna statistikore dhe kategorizimin e lëndëve bazuar në llojet e krimeve të luftës, prejardhjen e viktimave/dëshmitarët/të dyshuarve, vendndodhjen e veprave penale dhe kohën kur ato kishin ndodhur':

'Kjo përpjekje kishte për qëllim të shërbejë si bazë për të zhvilluar një plan hetimor më strategjik, duke marrë parasysh burimet e kufizuara në dispozicion dhe numrin shumë të lartë të kërkesave për të kryer hetime që vijnë nga ZPSRK-ja. Shifrat e prodhuara përmes këtij rishikimi paraqesin disa elemente shtrembërimesh dhe megjithëse ato ilustruan disa tendenca, ato nuk mund të konsideroheshin të sakta nga pikëpamja shkencore. Për fat të keq, për shembull, statistikatat nuk mund të japin një ide për numrin e përgjithshëm të viktimave ose autorëve, pasi vetëm viktimat dhe autorët e dyshuar me identitete të njohura ishin futur ne ato të dhëna'.

Një përmbledhje e tretë kuantitative ishte kryer në mars 2013 për të vlerësuar më tej lëndët dhe për të identifikuar rastin e mospërputhjeve në llogaritjen e lëndëve.

24. I pyetur nga Paneli në lidhje me kompetencën e tij për të hetuar dhe ndjekur penalisht rastet e zhdukjes me forcë, Misioni sugjeroi që megjithëse, sipas mendimit të tij, baza juridike që mbështetet në mandatin e tij ishte disi e paqartë në lidhje me këtë kategori krimesh, EULEX-i në mënyrë indirekte, kishte hetuar, ndjekur penalisht raste të zhdukjeve me forcë në kuadrin e rasteve të krimeve të luftës.
25. Lidhur me rastin aktual, Misioni thotë se nuk e hetoi atë sepse lënda ishte ndërprerë nga UNMIK-u.
26. Misioni nuk e adreson pyetjen e Panelit nëse UNMIK-u ose KFOR-i janë kontaktuar rreth kësaj (dhe) lëndëve të tjera që lidhen me të. Në vend të kësaj, Misioni tregon që një rishikim i dokumenteve të UNMIK-ut sugjeron që babai i të zhdukurve në këtë rast ishte intervistuar nga UNMIK-u më 30 mars 2000 dhe prapë më 8 maj 2008, dhe ankuesi u intervistua me telefon më 21 mars 2000. Misioni thotë se me rastin e intervistës së 8 majit 2008, babait të të zhdukurve "duket se iu ishte thënë se, për shkak të mungesës së informative, hetimi nuk mund të shkonte përpara". Për më tepër, në një moment të caktuar kohor, Zyra e Personave të Zhdukur dhe Mjekësisë Ligjore - OMPF (paraardhësi i Departamentit të Mjekësisë Ligjore, e cila më vonë u bë Instituti i Mjekësisë Ligjore - IFM) mbledhi mostra gjaku nga prindërit dhe fëmijët e të zhdukurve.
27. Në pyetjen nëse EULEX-i ka njohuri për ndonjë nga këto raste që po hetohet nga ndonjë autoritet tjetër, Misioni u përgjigj:

'Në këtë drejtim EULEX-i fton ankuesen të kontaktojë institucionet e Kosovës.'

28. Nuk ka asnjë indikacion që të afërmit e familjes ishin informuar nga Misioni në lidhje me ndonjë informacion që disponon Misioni në lidhje me këtë rast ose Misioni që ishte përpjekur të kontaktojë me ta.
29. I pyetur nëse, sipas dijenisë së Misionit, ky rast është duke u hetuar, Misioni u përgjigj më tej se, në përputhje me Vendimin e Këshillit (CFSP) 2018/856, të datës 8 qershor 2018, për ndryshimin dhe Veprimin e Përbashkët 2008/124/CFSP për Rregullin e Bashkimit

Evropian të Misionit të Sundimit të Ligjit në Kosovë, Misioni nuk ka më mandat të hetojë, ndjekë penalisht dhe gjykojë rastet. Misioni nuk i përgjigj pyetjes së Panelit dhe, përkundrazi, 'inkurajoi [ankuesen] të kërkojë ndonjë informacion nga institucionet kompetente të Kosovës'.

30. I pyetur nëse Misioni kishte shkelur të drejtat themelore të ankuesit, Misioni sugjeron që ankuesi nuk i referohet ndonjë shkeljeje të veçantë ose shkeljeje të të drejtave themelore nga EULEX-i. Për më tepër, Misioni vëren se karakterizimi juridik i çështjes - në pajtim me nenin 2 dhe 3 të Konventës - është bërë nga Paneli, dhe jo nga ankuesja.
31. Në lidhje me substancën, Misioni pohon se ankesa është e papranueshme *ratione materiae*, *ratione personae* dhe *ratione temporis*. Lidhur me kompetencën *ratione materiae* të Misionit, Misioni tha këtë:

"Siç u tregua më lart, lënda penale në lidhje me rrëmbimin e [bashkëshortit të ankueses] u ndërpre nga një prokuror i UNMIK-ut në maj 2008, më shumë se gjashtë muaj para fillimit të mandatit të EULEX-it më 9 dhjetor 2008. Rastet që ishin pushuar ose ndërprerë nga UNMIK-u nuk u transferuan në EULEX, por u arkivuan në ZPSRK ose në Prokurorinë Publike të Qarkut në Prizren dhe dosja përkatëse e kësaj lënde tani duhet të vendoset atje. Ndërsa është e vërtetë që Misioni kishte si mandat të hetojë këto lloj rastesh, rrëmbimi i [bashkëshortit të ankueses] ishte hetuar tashmë nga UNMIK-u pa ndonjë rezultat para fillimit të mandatit të EULEX-it; Misioni nuk kishte arsye për të vënë në dyshim efektivitetin e hetimit të UNMIK-ut, dhe ankuesja asnjëherë nuk i ishte drejtuar EULEX-it për të ngritur shqetësime në lidhje me hetimin e UNMIK-ut ose për të raportuar informacione të reja. Në bazë të gjithë çfarë u përmend më sipër, EULEX-i e konsideron ankesën si të papranueshme *ratione materiae*, sepse kjo lëndë asnjëherë nuk kishte hyrë në kompetencën e EULEX-it.

32. Lidhur me kompetencën *ratione personae* të Misionit, Misioni bëri parashtresat e mëposhtme:

'Për më tepër, ankesa është gjithashtu e papranueshme *ratione personae* sepse shkeljet e pretenduara në asnjë mënyrë nuk mund t'i atribuohen EULEX-it. Në rast se ankuesja mendonte se të drejtat e saj ishin shkelur nga UNMIK-u, ajo mund të paraqiste një ankesë para Panelit Këshillëdhënës të të Drejtave të Njeriut të UNMIK-ut, gjë që ajo nuk e bëri.

33. Lidhur me çështjen e kompetencës së tij *ratione temporis*, Misioni tha si më poshtë:

'Më në fund, ankesa duhet të shpallet e papranueshëm *ratione temporis*, në përputhje me Rregulloren 25/2 pasi nuk ka ndonjë lidhje të vërtetë midis zhdukjes së bashkëshortit të ankueses dhe fillimit të mandatit të EULEX-it. '

VI. VLERSIMI I PANELIT

Mandati i Panelit (Rregulla 25 par. 1 i Rregullores së Punës) dhe kufizimet e qenësishme të vendosura për Misionin në lidhje me mbrojtjen e të drejtave të njeriut

34. Si çështje e një ligji thelbësor, Paneli është i autorizuar të zbatojë instrumente të të drejtave të njeriut ashtu siç pasqyrohen në Konceptin e Përgjegjësisë së EULEX-it të 29 Tetorit 2009 për krijimin e Panelit për Shqyrtimin e të Drejtave të Njeriut. Me rëndësi të veçantë për punën e Panelit janë Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Liritë Themelore dhe Paktin Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike, i

cili përcakton standarde minimale për mbrojtjen e të drejtave të njeriut të garantohen nga autoritetet publike në të gjitha sistemet juridike demokratike.

35. Para se të shqyrtojë ankesën për meritat e saj, Paneli duhet të vendosë nëse do të procedojë me ankesat, duke marrë parasysh kriteret e pranueshmërisë të përcaktuara në Rregulloren 29 të Rregullores së tij të Procedurës.
36. Sipas Rregullës 25, paragrafi 1, Paneli mund të shqyrtojë ankesat në lidhje me shkeljet e të drejtave të njeriut nga EULEX-i Kosovë në kryerjen e mandatit të tij ekzekutiv.
37. Paneli do t'i shqyrtojë argumentet e Misionit në lidhje me kompetencën e tij *ratione materiae, personae* dhe *temporis* në atë urdhër pasi të adresojë pretendimin e Misionit se ankesa nuk përmban ndonjë sugjerim që Misioni të mbahet përgjegjës për shkeljen e pretenduar të të drejtave të ankuesit.

A pretendon ankesa ndonjë shkelje të të drejtave nga Misioni?

38. Si çështje paraprake, Misioni sugjeron që ankuesja nuk pretendon ose nuk ia ngarkon shkeljen Misionit. Një argument i tillë tashmë është ngritur dhe hedhur poshtë në një rast të mëparshëm. Kjo duhet të refuzohet edhe një herë për të njëjtat arsye.
39. Në vendimin e tij mbi pranueshmërinë e lëndës së *Milijana Avramović kundër EULEX-it* (2016-17) të datës 11 dhjetor 2019 (<https://hrrp.eu/alb/docs/Decisions/2019-12-11%20Admissibility%20Decision%202016-17-a.pdf>), Paneli kishte thënë si më poshtë (paragrafët 47 e tutje):

47. Në parashtrësat e tij, ndërsa nuk e kundërshton drejtpërdrejt pranueshmërinë e kësaj lënde, Misioni sugjeron që ankuesja nuk bën ndonjë pretendim specifik ndaj EULEX-it dhe madje nuk e përmend EULEX-in në ankesën e saj. Prandaj, Misioni i kërkon Panelit të vlerësojë nëse lënda 2016-17 mund të konsiderohet tani ankesë kundër Misionit dhe nëse duhet të trajtohet ndryshe si një kërkesë e thjeshtë dhe e ligjshme për informacion mbi statusin e hetimit.
48. Kriteret e formës dhe substancës që rregullojnë përmbajtjen e një ankese para Panelit janë përshkruar në Rregulloren e Punës së Panelit (shih Rregullat 25 dhe më tutje). Vlerësuar kundër këtyre rregullave, Misioni nuk sugjeron që ankesa përmbajë ndonjë të metë formale që mund të ndikonte në pranueshmërinë e kësaj lënde.
49. Në lidhje me çështjen e natyrës së ankesës dhe nëse ka të bëjë me veprimet që i atribuohen Misionit, Paneli do të theksojë sa vijon. Së pari, në përputhje me Rregulloren e tij të Procedurës (dhe OPLAN-it), Paneli është kompetent vetëm për të vlerësuar ankesat ndaj shkeljeve të të drejtave kundër Misionit. Rregulla 25, paragrafi 1, i Rregullores së Punës së Panelit parashikon kështu që "[një ankesë mund të paraqitet nga çdo person tjetër përveç personelit të EULEX-it Kosovë që pretendon se është viktimë e një shkeljeje të të drejtave të njeriut nga EULEX-i Kosovë gjatë veprimit të mandatit të tij ekzekutiv. Në këtë kuptim, paraqitja e një ankese në Panel duhet domosdo dhe mund të ketë të bëjë vetëm me një pretendim të shkeljes së të drejtave që thuhet se i atribuohet Misionit.
50. Së dyti, në lidhje me përmbajtjen e ankesës, siç duket nga forma e ankesës të përdorur nga ky dhe ankuesit e tjerë, të gjitha ankesat në Panel përmbajnë një pretendim për shkelje të të drejtave (shih formularin e ankesës, p.sh. B-ja) që i atribuohet, sipas formularit të ankesës, EULEX-it (shih formularin e ankesës,

pika V). Prandaj, kjo ankesë në thelb është ankesë e shkeljeve të të drejtave kundër Misionit.

40. Këto gjetje zbatohen *mutatis mutandis* për këtë rast dhe përgjigjen në parashtrësat e Misionit. Prandaj, Paneli është i bindur që ankesa përputhet me kërkesat e formës dhe substancës të kërkuara në Rregullore dhe është i bindur që ankuesja në të vërtetë po pretendon se Misioni ka shkelur të drejtat e saja.
41. Misioni gjithashtu parashtror që Faktet dhe Pyetjet e paraqitura në Mision nga Paneli nuk ishin të ligjërish të qëndrueshme, pasi sugjeruan që ankuesi i ishte referuar shkeljes së të drejtave të veçanta, ndërsa në të vërtetë ishte Paneli që karakterizoi faktet të pretenduara posaçërisht me norma juridike. Misioni duket se keqkupton rolin e Panelit: çfarë norma zbatohen për një rast të veçantë është përgjegjësi e vetë Panelit (*jura novit curia*) dhe Paneli nuk është i detyruar nga mënyra se si secila palë i karakterizon faktet e lëndës nga pikëpamja juridike. Fakti që forma e ankesës në Panel përfshin një pjesë në të cilën ankuesi mund të thirret në instrumente ose dispozita specifike të të drejtave të njeriut, nuk e ndryshon rolin dhe përgjegjësinë e Panelit në karakterizimin juridik të lëndës.
42. Për më tepër, Paneli do të vinte në dukje se një numër i madh i ankuesve nuk janë të trajnuar ligjërish dhe dalin para Panelit të pa përfaqësuar, kështu që Paneli duhet të sigurojë që baza juaj mbi të cilën Paneli merr vendimin e tij pasqyron me saktësi faktet e lëndës edhe nëse njëra palë ose tjetra nuk i ka artikuluar ato plotësisht ose siç duhet.
43. Paneli gjithashtu vëren se parimi *jura novit curia* është i vendosur mirë në praktikën gjyqësore të Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut. Shih p.sh. *Şerife Yiğit kundër Turqisë* [GC], nr. 3976/05, paragrafi 52, 2 nëntor 2010, në të cilin Gjykata deklaroi:

“Prej se gjykata kontrollon karakterizimin që duhet të jepet në ligj për faktet e lëndës, ajo nuk i detyrohet karakterizimit të dhënë nga aplikanti apo qeveria. Në bazë të parimit *jura novit curia*, ajo ka shqyrtuar vetë ankesat sipas neneve ose paragrafëve që nuk janë mbështetur nga palët dhe madje edhe nën një dispozitë në lidhje me të cilën Gjykata kishte deklaruar se ankesa ishte e papranueshme, përderisa e kishte shpallur atë të pranueshëm në një tjetër. Një ankesë karakterizohet nga faktet e pretenduara në të dhe jo thjesht nga bazat ligjore ose argumentet që mbështetën në të [...]”.
44. Në këtë rast të veçantë, është e qartë se, nga natyra e pretendimeve faktike të përfshira në ankesë - siç ishte rasti në një numër të madh të ankesave të mëparshme të ngjashme - të drejtat themelore që lidhen me këtë ankesë janë ato që janë të garantuara, *ndër të tjera*, me nenet 2, 3, 8 dhe 13 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut.

Kompetencat e Misionit racione materiae

45. Siç u përmend më lart në paragrafin 31, Misioni është i mendimit se ankesa është e papranueshme *racione materiae* sepse lënda ishte hetuar “pa rezultat” dhe ishte mbyllur nga UNMIK-u dhe asnjëherë nuk ishte transferuar në EULEX. Sipas Misionit, lënda pra “asnjëherë nuk kishte hyrë në kompetencën e EULEX-it”. Paneli nuk mund ta pranojë një arsyetim të tillë.
46. Si çështje paraprake, Paneli vëren se kjo parashtrësë është në kundërshtim me shumë raste të mëparshme në të cilat Misioni pranoi se ishte kompetent, *racione materiae*, të hetojë dhe ndjekë penalisht llojin e njëjtë të lëndëve siç është tani objekt i këtyre procedurave. Prandaj, pohimi i Misionit se i mungon kompetenca në këtë rast, duket se varet nga fakti se kjo lëndë ishte ‘mbyllur’ nga UNMIK-u dhe nuk ishte komunikuar zyrtarisht në EULEX Kosovë. Paneli nuk mund të pranojë sugjerimin se këto rrethana do

të nënkuptojnë që Misioni nuk kishte kompetencë *ratione materiae* për të hetuar (dhe siç mund të jetë, për të ndjekur penalisht) këtë rast për arsyet e mëposhtme.

47. Së pari, siç përcaktohet nga Paneli në lëndët e mëhershme, hetimi dhe ndjekja penale e rasteve të zhdukjes me forcë kishin hyrë padysim brenda mandatit *ratione materiae* të Misionit. Shih, për shembull, *D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. kundër EULEX-it*, 2014-11 deri 2014-17, Vendimi për pranueshmërinë, 30 shtator 2015; *Sadiku-Syla kundër EULEX*, 2014-34, Vendimi për pranueshmërinë, 29 shtator 2015; *Zlata Veselinović, H.S., I.R. kundër EULEX-it*, 2014-11 deri 2014-17, Vendimi për pranueshmërinë, 30 shtator 2015; *L.O. kundër EULEX-it*, 2014-32, Vendimi dhe gjetjet, 11 nëntor 2015.
48. Dhe, brenda këtij konteksti, Paneli gjithashtu ka vërtetuar se veprimet e prokurorëve dhe policisë së EULEX-it janë pjesë e mandatit ekzekutiv të EULEX-it Kosovë dhe për këtë arsye bien në kuadër të mandatit të Panelit, (shih për shembull, *K deri në T kundër EULEX-it*, 2013-05 deri 2013-14, 21 prill 2015, paragrafi 43; *Krlić kundër EULEX-it*, 2012-21, 26 gusht 2014, paragrafi 23; *Y kundër EULEX-it*, 2011-28, 15 nëntor 2012, paragrafi 35).
49. Ai gjithashtu ka përcaktuar se ky lloj i rasteve nuk ishte vetëm në kompetencën e Misionit, por ishte çështje me prioritet. Shih, p.sh., *L.O. kundër EULEX-it*.
50. Së dyti, fakti që lënda ishte "mbyllur" nga UNMIK-u nuk kishte asnjë efekt material në aspektin ligjor në mandatin e Misionit ose për detyrimet e tij ndaj të drejtave të njeriut. Ky përcaktim i UNMIK-ut nuk e lidhi Misionin, as nuk e kualifikoj në asnjë mënyrë detyrën dhe përgjegjësinë e Misionit për të mbrojtur të drejtat e atyre që vijnë brenda fushës së atyre që preken nga mandati i tij ekzekutiv.
51. Së treti, Misioni u njoh për ekzistencën e këtij rasti diku midis dhjetorit 2008 dhe marsit 2009. E dinte që UNMIK-u nuk e kishte "zgjidhur" këtë rast, se askush nuk ishte sjellë para drejtësisë për zhdukjen e bashkëshortit të ankuesit, dhe se eshtrat e tij nuk ishin gjetur. Me fjalë të tjera, Misioni ishte në njohuri se lënda kishte mbeti ende për t'u zgjidhur.
52. Së katërti, si një rast i 'mbyllur' i UNMIK-ut, Misioni ishte gjithashtu në dijeni që dosjet e lëndëve ekzistonin që do të ishin në dispozicion të (a) UNMIK-ut, (b) ZPSRK-së, dhe (c) Prokurorit të Qarkut. Secila dhe të gjitha këto mund të ishin kontaktuar nga Misioni me qëllim që të kërkonin të merrnin një kopje të saj. Në të dhënat e disponueshme për Panelin, duket se Misioni nuk arriti ta bëjë këtë. Paneli do ta ftojë Misionin të adresojë çështjen e arsyeve pse nuk ishte bërë kjo.
53. Misioni thotë se nuk kishte (asnjë arsye) të vinte në dyshim efektivitetin e hetimit të UNMIK-ut. Kjo është edhe e pasaktë dhe e parëndësishme për qëllim të vendosjes së pranueshmërisë së kësaj çështje. Është e pasaktë pasi që Misioni ka bërë të qartë në parashtratat e tij në këtë dhe raste të tjera që ishte në dijeni të qartë për disa prej mangësive në hetimin e UNMIK-ut për këto lloj rastesh dhe organizimin e regjistrave të tij. Në veçanti, Misioni do të kishte qenë në dijeni se UNMIK-u zgjidhte pak nëse asnjë prej rasteve të zhdukjeve me force që kishin ndodhur gjatë konfliktit dhe pas tij. Për më tepër, Misioni nuk kishte arsye të besonte në veprimet e UNMIK-ut dhe të mbështetej në vlerësimin e tij në lidhje me atë rast të veçantë pasi –
 - a) Misioni nuk e kishte marrë dosjen e lëndës dhe prandaj nuk mund të vlerësonte vetë besueshmërinë ose jo të punës së bërë nga UNMIK-u në lidhje me atë rast;
 - b) Misioni nuk kërkoi nga UNMIK-u (ose të tjerët) që për atë dosje të lëndës të bënte një vlerësim të tillë;

- c) Misioni nuk ndërmori asnjë hap për të kontaktuar UNMIK-un në lidhje me këtë rast.

Prandaj, Misioni nuk kishte njohuri rreth masave dhe hetimit të këtij rasti nga ana e UNMIK-ut që do ta lejonte atë të bindte veten që një hetim i plotë dhe efektiv i këtij rasti veçse ishte kryer.

54. Parashtrësja e Misionit është gjithashtu jorelevante. Përbushja e detyrimeve të tij nuk mund t'iu delegohet të tjerëve. Në veçanti, ky ishte rasti i obligimeve të tij ndaj të drejtave të njeriut. Në ushtrimin e mandatit të tij ekzekutiv, Misioni ishte i detyruar dhe pritët të sigurojë që të drejtat themelore të të gjithë atyre që janë të përfshirë nuk do të ndikohen negativisht nga veprimet ose vendimet e tij. Kjo nuk ishte një përgjegjësi që Misioni mund të supozonte se UNMIK-u e kishte në emër të tij.
55. Më në fund, Misioni sugjeron në parashtrësit e tij që ankuesi nuk e njoftoj veten tek Misioni. Një parashtrim i tillë tashmë është bërë në rastet e mëparshme dhe tanimë është anuluar nga Paneli si jorelevante. Paneli rithekson që përgjegjësia e Misionit për të hetuar dhe ndjekur penalisht këtë lloj të rasteve ka ekzistuar *ex officio*. Ai nuk kërkonte nga të afërmit e ndonjë të zhdukuri të kërkonin shprehimisht Misionin për të vepruar. Për më tepër, pasi Misioni e bëri të qartë në parashtrësit e tij, ai e dinte dhe ishte në dijeni të këtij rasti. Me rastin e njohjes së Misionit u paraqit detyrimi që të fillohet hetimi (shih, p.sh., *AI-Skeini dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar*, 7 korrik 2011; 53 EHRR, par. 165). Kjo ishte e mjaftueshme për të kërkuar nga Misioni që ai duhet ta shqyrtojë atë me qëllim që të përbushë përgjegjësinë e tij ekzekutive dhe të përbushë detyrimet e tij ndaj të drejtave të njeriut dhe të përbushë detyrimet e tij ndaj të afërmeve të ngushtë të të zhdukurve, përfshirë edhe ankuesin.

Kompetenca e Misionit ratione personae

56. Lidhur me çështjen e kompetencës së tij *ratione personae*, Misioni parashtrorj (shih, më lart, paragrafi 32) që:

‘Për më tepër, ankesa është gjithashtu e papranueshme *ratione personae* sepse shkeljet e pretenduara në asnjë mënyrë nuk mund t'i atribuohen EULEX-it. Në rast se ankuesja mendonte se të drejtat e saj ishin shkelur nga UNMIK-u, ajo mund të paraqiste ankesë pranë Panelit Këshillëdhënës për të Drejtat e Njeriut të UNMIK-ut, gjë që ajo nuk e bëri.

57. Karakteri i ankesës sugjeron që ankuesja pretendon se Misioni nuk ka arritur të hetojë këtë lëndë dhe ta mbante atë të informuar për rrjedhën e këtij hetimi. Në atë masë sa që ankuesi gjithashtu i referohet akteve dhe veprimeve të UNMIK-ut, Paneli nuk do të kishte asnjë kompetencë për atë pjesë të ankesës.
58. Prandaj, ankesa është e pranueshme, *ratione personae*, në masën vetëm sa i përket sjelljes së pretenduar – nga veprimi apo mosveprimi – i Misionit të EULEX-it.

Kompetenca e Misionit ratione temporis

59. Sipas Misionit, ankuesja duhet të shpallet e papranueshëm *ratione temporis* në përputhje me Rregulloren 25, paragrafi 2, ‘pasi që nuk ka asnjë lidhje të vërtetë midis zhdukjes së bashkëshortit të ankuesit dhe fillimit të mandatit të EULEX-it’. Argumente të ngjashme janë ngritur dhe hedhur poshtë në rastet e mëparshme. Shih p.sh., 2016-16, paragrafët 46 e *tutje*. Zbatimi i parimeve dhe konsideratave të përshkruara në ato raste duhet të rezultojë në mënyrë të ngjashme që këto parashtrësja të refuzohen në rastin këtu.

60. Së pari, Paneli vëren se informacionet që kanë të bëjnë me këtë lëndë i janë dërguar Misionit gjatë procesit të dorëzimit, kështu që Misioni ishte njoftuar me ekzistencën e këtij rasti diku midis dhjetorit 2008 dhe marsit 2009.
61. Së dyti, siç u vu në dukje në raste të tjera të ngjashme, shkeljet e pretenduara në rastin konkret vlerësohen normativisht si shkelje që janë në vazhdim e sipër ose të vazhdueshme. Shih *D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. kundër EULEX-it*, 2014-11 deri 2014-17, Vendimi për pranueshmërinë, 30 shtator 2015, par. 78; *Sadiku-Syla kundër EULEX-it*, 2014-34, Vendim mbi pranueshmërinë, 29 shtator 2015, paragrafët 35 dhe 42. Shih gjithashtu, në kontekstin e nenit 3, GjEDNj, *Kurt kundër Turqisë*, aktgjykim i datës 25 maj 1998, Raporte të Vendimeve dhe Vendimeve 1998 III, paragrafët. 130-34; *Khadzhialiyev dhe të tjerët kundër Ruisë*, Aplikacioni nr. 3013/04, aktgjykimi i datës 6 nëntor 2008, par. 120-121; *Timurtas kundër Turqisë*, Aplikacioni nr. 23531/94, Aktgjykimi i datës 13 qershor 2000, par. 95; shih gjithashtu Rezolutën nr. 828 të vitit 1984, paragrafi 3 (Asamble Parlamentare e Këshillit të Evropës).
62. Nëse shkeljet e pretenduara do të ishin përcaktuar, ato do të ndodhnin nëpër gjithë ekzistencën e Misionit deri të paktën me datën 14 qershor 2018. Pra një lidhje midis mandatit ekzekutiv të Misionit dhe fakteve që mbështesin këtë rast, do të ishin të lidhura qe një dekade. Kjo lidhje forcohet më tej nga fakti se Misioni, siç pranon, e dinte këtë rast gjatë gjithë asaj kohe.
63. Në këto rrethana, Paneli është i bindur që është krijuar një lidhje e mjaftueshme kohore midis zhdukjes së bashkëshortit të ankueses dhe mandatit të EULEX-it.
64. Më në fund, në pajtim me Rregulloren 25, paragrafin 3, të Rregullores së Punës së Panelit, ankuesi duhet të paraqesë ankesë brenda gjashtë muajve nga veprimi, vendimi ose sjellja për të cilën thuhet se ka të bëjë me shkeljen e tij/të drejtat e saj (shih, p.sh., *Gashi kundër EULEX-it*, 2013-22, 7 prill 2014, par. 10; *Thaqi kundër EULEX-it*, cituar më lart, paragrafi 51). Misioni nuk kundërshtoi pranueshmërinë e ankesës për këto arsye. Duke marrë parasysh natyrën e shkeljes së pretenduar dhe natyrën e saj të vazhdueshme, Paneli është i bindur që ankuesja u pajtua me këtë kriter në rastin këtu.

Konsiderata të ndryshme

65. Siç u përmend më lart, si përgjigje të pyetjeve nga Paneli, Misioni ka sugjeruar që ankuesi duhet t'i adresojë këto tek autoritetet vendore.
66. Paneli dëshiron të sqarojë se këto procedura nuk kanë për qëllim ta drejtojnë ankuesin tek ndonjë palë e tretë. Në përputhje me Rregulloren e Punës së Panelit, procedurat kanë për qëllim të verifikojnë përputhjen e Misionit me detyrimet e *veta* si bartës i të drejtave të njeriut, i obliguar me ligjin ndërkombëtar për të drejtat e njeriut. Në atë masë që duhen ndërmarrë hapa për të arritur këtë qëllim, pra është përgjegjësi e Misionit të ndërmarrë hapa drejt autoriteteve vendore. Si çështje juridike, nuk ka diçka të tillë si *vetë ndihmë për të drejtat e njeriut*. Obligimet ndaj të drejtave të njeriut janë të detyrueshme për shtetet dhe për ato subjekte (siç është EULEX-i Kosovë) që kanë kryer ose që janë të obliguara t'i respektojnë ato.
67. Kur janë ndërmerren, hapa të tillë mund të jenë relevante për vlerësimin e Panelit në lidhje me mjaftueshmërinë dhe përshtatshmërinë e përgjigjes së Misionit në bazë të të drejtave themelore në shqyrtim e sipër. Prandaj, Paneli fton Misionin të tregojë si pjesë të parashtrimeve të tij lidhur me meritën e këtij rasti se çfarë hapash, nëse ka pasur, ka ndërmarrë Misioni për të diskutuar dhe ngritur çështjen këtu me autoritetet vendore.

68. Paneli në këtë kontekst shënon deklaratat publike që i atribuohen shefit të Misionit në të cilat ai ka treguar se Misioni ishte dhe mbetet i përkushtuar të kontribuojë në zgjidhjen e rasteve të zhdukjes me forcë (shih, p.sh. Zyra për shtyp e EULEX-it, Komunikatë për shtyp: “Kemi më shumë se 1640 arsye për të vazhduar punën tonë për të vendosur fatin e të zhdukurve”, thotë shefi i Misionit të BE-së për Sundimin e Ligjit në Ditën Kombëtare të Personave të Zhdukur'; Associated Press,' Familjet kosovare kërkojnë përgjigje 21 vjet pas konfliktit serb', 14 maj 2020: <https://apnews.com/d86d5397215c81f2f695f46d2c905977>). Paneli shpreson me masë në këtë deklaratë dhe do ta ftojë Misionin të ofrojë një indikacion të strategjisë që Misioni synon të zbatojë në lidhje me këtë, për të siguruar që të drejtat e njeriut të personave të interesuar - përfshirë këtu ankuesen - janë duke u garantuar në një kontekst të tillë në mënyrë efektive.

PËR KËTO ARSYE, PANELI NJËZËRI

SHPLL TË PRANUESHME, pa paragjykuar meritat e çështjes, ankesat në lidhje me shkeljet e pretenduara të neneve 2, 3, 8 dhe 13 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut;

FTON MISIONIN që të sqarojë në parashtrësat e veta çfarë thuhet në vijim rreth meritave të këtij rasti:

- i. Cilat hapa, nëse ka pasur, janë ndërmarrë nga Misioni drejt autoriteteve vendore në lidhje me këtë rast? Në veçanti, a ka kërkuar Misioni tek autoritetet vendore nëse (a) ata ishin në dijeni për ekzistencën e këtij rasti dhe (b) nëse ata aktualisht po e hetonin atë dhe, nëse jo, (c) pse.
- ii. Çfarë roli, nëse ka pasur, Misioni synon të luajë në të ardhmen në lidhje me këtë rast të pazgjidhur të zhdukjes me forcë? Çfarë mase apo veprimi konkret konsideron Misioni brenda kompetencave të tij (aktuale) për të kërkuar përparimin e hetimit dhe zgjidhjen e këtij rasti? Nëse Misioni nuk synon të ndërmarrë ndonjë hap në lidhje me këtë rast, pse jo?
- iii. A ishin transferuar dokumentet e marra nga UNMIK-u në lidhje me këtë rast tek autoritetet vendore të Kosovës pas ndërrimit të mandatit të Misionit në qershor të vitit 2018 dhe zvogëlimit të kompetencës ekzekutive?
- iv. A është përpjekur Misioni të kontaktonte UNMIK-un, PSRK-në ose Prokurorinë e Qarkut për të marrë një kopje të dosjes së lëndës që kishte të bënte me këtë rast? Nëse po, cili ishte rezultati i atij kontaktimi? Nëse jo, pse?

FTON ANKUESEN që të përgjigjet në vijim:

- i. Ju lutemi përshkruani efektin - financiar, ligjor, personal dhe emocional - që zhdukja e të afërmit tuaj ka pasur mbi ju dhe familjen tuaj.

Për Panelin,

Guénaël METTRAUX
Kryesues

Anna BEDNAREK
Anëtare

Anna AUTIO
Anëtare